

KOIVISTON viesti

Nro 10 Lokakuu 2007

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Miten tulla mukaan – Pakon edessä.

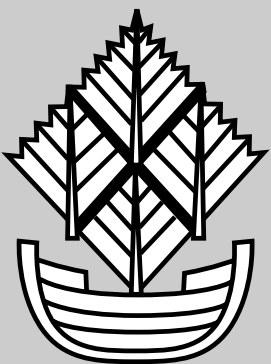
Jälkipolvien mukaan saanti perinneharrastamiseen puhuttaa aika-ajoin. Miten saada heitä mukaan toimintaan ja jatkamaan karjalaisuuden ja koivistolaisuuden perinnettä? Keski-ikää lähestyessä omat juuret ja sukutarinan jatkuvuus kiinnostavat.

Myös nuorempia on mahdollista saada mukaan. Itse uskon että elämyksellisyyden ja itse tekemisen ja kokemisen kautta jopa sitä hankalasti tavoitettavaa nykynuorisoa on saatavissa mukaan, tosin heidän ehdoillaan. Me aikuiset emme voi määrätä heitä pitämään haluamistamme asioista.

Lammilla elokuvista innostuneet nuoret tekivät suurhankkeen, oman elokuvan. Käsikirjoitus, ohjaus, näytteleminen, kuvaus, editointi, DVD:n teko, elokuvan markkinointi, kaikki elokuvan tuottamiseen liittyvä työ oli heidän omatekemää. Kohtauksia varten he leipoivat piirakoita ja paistoivat karjalanpaistia, ompelivat armeijallisen mantteleita, lavastivat karjalaismiljöön kotipihalleen, opettelivat haastamaan.

Parikymppinen Juha Riihiranta käsikirjoitti ja ohjasi yhdessä Antti Mälkösen kanssa oman tarinansa, oman perheensä tarinan. Pakon edessä on ”koskettava suomalainen sotaelokuva kesän 1944 tapahtumista karjalan kannaksella”. Olen aivan varma, etteivät he ajatelleet pyytessään kavereita mukaan eri rooleihin, kameramiehiksi ja äänitarkkailijoiksi, että jälkipolviperinnetyöhön haluamme teitä mukaan. Olen myös varma siitä, että tässä suurprojektissa mukana olleille nuorille välitettiin elämyksellisellä tavalla osa menneestä niin, että se auttaa heitä ymmärtämään omaa nykyisyyttäänkin.

Riikka Salokannel

Vanhamoision seurojentalolla tavattiin

Seuran puheenjohtaja Jarmo Ratia oli uuden tavan mukaan kutsunut koivistolaiset alaseurat, sukuseurat ja kyläyhteisöt yhteiseen keskustelutilaisuuteen. Hyvin väkeä olikin liikkeellä ja salillinen koivistolaisia eri puolilta Suomea osallistui aktiivisesti hyväntuuliseen keskusteluun.

Koivisto-juhlien tulevaisuus lähivuosiksi on turvattu. Porvoo ja Perniö valmistautuvat juhliinsa kovaa vauhtia. Porvoossa nähdään Kirsti Manninen käsikirjoittama näytelmä. Itse tapahtuma tuodaan myös porvooolaisia lähelle, ei vain koivistolaisten omaksi sisäpiiritutuksi.

Keskustelussa muistutettiin, ettei juhlien tarvitse olla aina saman kaavan mukaisesti toteutetut, vaan juhlien rakenne ja järjestelyratkaisut seuraavat aina kunkin paikkakunnan resursseja ja mahdollisuuksia. Seuran eri toimikunnat, kuten perinne- ja taidetoimikunnat ovat mukana järjestelyissä ja hyvällä yhteistyöllä saadaan resurssit hyödynnettyä.

Suhteet Koivistolle

Seuran virallisten suhteiden luominen Primorskiin etenee niin, että Koiviston kirjeenvaihtajamme Anders Mård tapaa Koiviston nykyisen kaupunginjohtajan Valery Shkoldin ja haastattelun yhteydessä sopii delegaatiomme vierailusta. Kouvolan ja ympäristön koivistolaisten uusi puheenjohtaja Seppo Mäkinen, Härkäläläisen Senja Mäkisen poika, lupautui osaltaan auttamaan. Venäjänkielen taitoisena ja Venäjän kaupantekijänä hänellä on paitsi kykyä myös näkemystä siitä miten venäläisten kanssa kannattaa toimia.

Niin Mäkisen kuin monen muunkin keskusteluun osallistuneen huolena oli miten jälkipolvia saadaan toimintaan mukaan. Hyviä esimerkkejä yhteistoiminnasta, piirakkapäivistä, ja koivistolaisten omista jälkipolvikokemuksista onkiretkineen kuultiin. Ahtikarin Eero hoksasi kysyä mukaan tulon edellytyksistä, järjestääkö yksikään seura tapaamisiaan klo 19 jälkeen. Koska näin ei ole, ei pidä ihmetellä mikseivät työikäiset ehdi mukaan.

Sukututkimusta

Moni tulee mukaan perinnetoimintaan omien juurien selvittämisen kautta. Sukututkimusta voi tehdä itse mutta myös järjestöjä on. Suomalaiset sukututkijat seura ry on jäsenistöltään alan harrastajia tai vakavammin sukuhistorioihin paneutuvia tutkijoita. www.genealogia.org sivustolta löytyy aiheesta lisää.

Kartat kiinnostivat kaikkia

Vanhamoision talolla käsitellyistä aiheista mielenkiintoisin ja keskustelun hyödyllisyyden osoittava hanke oli Eistilä-Ingertilä kylätoimikunnan mittava kartta- ja kartoitus-hanke. Huomattiin karttahankkeen palvelevan monia koivistolaistoimijoita, olevan ajankohtainen useissa seuroissa ja saipahan Maamittauslaitoksen johtajakin, muuan Jarmo Ratia uutisena kuulla, että karttojen kanssa puuhaavat muutkin. Hankkeen emo Tuula Agge kertoi karttatyöprosessista eksymisiä myöten. Uudet kartat pohjaavat historialliselta osaltaan vuoden 1936 Topografisyhdistyksen karttaan, niissä on vuoden 1939 mukaiset talonnimet. Paraislainen Jorma Ake on tehnyt maastotyöt, joiden pohjalta kartoista löytyvät nykyiset tiet ja polut.

Kartat tullaan tekemään 1:5 ja 1:20 000 tarkkuudella. Kartoista saa tulostettua kahta eri karttatyyppeä, menneitä ja nykyisiä, kahdessa koossa A4 ja A3.

Koko pitäjä on tarkoitus kartoittaa. Kirkonkylä, Mannola, Tervahartiala, Tiurinsaari, Keski-saari ja Soukka olisivat jo valmiina. Penttilää ja Piissaarta piirretään parhaillaan. Talvipäivillä nähdään ja kuullaan tästä enemmän.

Koivistolaisia kirjoja

Turun kirjamesujen tunnelmissa puitiin Koivisto-aiheisia kirjoja. Mitä niitä on, mitä on vielä saatavilla, mistä niitä saa? Todettiin että Turun koivistolaiset taitavat olla aktiivisin ”kirjakauppa”, eri seuroilla ja pääseuralla on oma kirjamyynytä. Seuran nettisivuilla www.koivistolaiset.net kirjaluetelo on, mutta sitä ei ole päivitetty tuoreimmilla kirjoilla, eikä siitä selviä mistä kutakin kirjaa voi hankkia. ISBN-numeroituja kirjoja saa yleensä hankittua kirjakauppojen kautta. Myös Karjala-lehdessä on aktiivisessa myynnissä olevien Karjala-kirjojen myyntipalstat.

Koiviston kansallispuvun tarkistushankkeeseen seurojen edustajat suhtautuivat periaatteessa myönteisesti. Hankkeen kalteus, rahoituksen järjestämismahdollisuudet ja sääntöjen mukanaan tuoma väärin helmojen metsästys

kuitenkin arveluttivat.

Koiviston saarten matkailuhankkeista, niiden painottumisesta kotiseutu- ja luontomatkailuun kertoi kaikille tuttu, koivistolainen matkailuyrittäjä Tuomo Hilska. Vaikka raja-alue muodollisuudet ovat hankaloittaneet matkanjärjestelyjä, tullaan jatkossa edelleen Koivistolle ja sen saariin matkoja tekemään ja matkailupalveluja

monipuolistamaan.

Loppuyhteenvedossa puheenjohtaja Ratia kiitteli tyytyväisenä keskustelijoita. Myhäilyyn lienee vaikuttanut hyvän keskustelun ja lempiaiheen, ne kartat, lisäksi maittava hirvikeitto, jota kokousväelle tarjottiin. Aitojen asioiden äärellä tavattiin.

Riikka Salokannel

Jouni Kristian MONTONEN

s. 30.7.1966

k. 13.8.2007

Kirje
pojalleni Jounille

Terve Jouni sinne jonnekin.

Kirjoitan tätä kirjettä poismenoasi seuranneena yönä kun uni ei tule ja suru painaa rinnassa raskaana möykkyinä ja silmiä sumentaa kyneleet. Enää ei ole kiire eikä tuttu hahmosi tule Susisuontietä kohti perämökkiä. Enää et potkaise linttaan astuttuja tossujasi ovenpieleen ja sano Terve. Päivän lehti kädessäsi istut tuvan pöydän ääreen ja vastaat kysymykseen otatko kahvia. Voihan tuota kupillisen juoda. Selaillet lehden ja silloin jo kännykkä soi ja vastaat olen täällä perämökissä ja niin alkaa kiireinen päiväsi. Pitää taas mennä ja niin lähdet kännykkä korvallasasi Terve sanot Lähtiessäsi Kiire näkyi jo keväällä kun vajaamme ilmestyi moottoripyörä Hyansintti kuului olevan pyörän nimi Sitä laiteltiin kuntoon ja silmissäsi näkyi kaukainen kaipuu kohta päästään matkalle Voi sitä ilmettä kun Hyansintti ensikerran jymisteli pihassa ,kun ajoit pienen lenkin Vauhti kiihtyi. Kesän täytti vartiointitehtävät suurissa konserteissa ja Kotkan Meripäivillä. Aikaa oli vähän...

Ehdit käydä silloin tällöin perämökissä äitiä ja isää katsomassa ja taas menit kiireellä. Sitten aika pysähtyi. Olit poissa lopullisesti. Surusanoma tuli yllätyksenä kesken kesäisen iltapäivän. Kiire oli ohi. Enää ei kuulu tuttua lausahdustasi Terve. Turvaisaa matkaa poikani Jouni. Valaiskoot tähdet tietäsi. Isäsi..

Rakkaudella ikävöiden
äiti Marja_Leena ja isä Rainer

Rakas äitini

Meeri BJÖRK

o.s. Airakari, ent. Känä

s. 12.4.1923 Koivisto
k. 27.4.2007 Perniö

Muistaen
Aira

Hartaast'

Paaha valloo lissää!

Sähkömies tuli lopulta käymään. Ihanaa! Hän tuli laittamaan vinttiin valot. Saa sitten talvisaikana laittaa pyykkiä kuivumaan ja etsiä muutakin varastoitua tavaraa. Syksyllä kun kaikki pimenee ja etsiminenkin vaikeutuu. Etenkin vanhemmalla ihmisellä, jolla ei ole enää kissan silmiä.

Tänne Askolan kyliin saatiin sähköt 1950-luvulla, ainakin meidän taloon. Silloin se vasta rakennettiin. Sähköjohdot tulivat seinään samoin kuin puhelinjohtokin. Sisällä valkoinen päällystetty johto kulki pitkin ovenkarmeja. Yksinkertaisia, pyöreitä ja valkoisia lamppuja keikkui johdon päässä keittiössä ja kammarissa. Kammarissa saattoi olla itse ommeltuja rimpureunaisia varjostimia ja isossa olohuoneessa kristallikruununkin. Keittiössä oli tiskipöydällä pallolamppu kiinni seinässä. Taisipa sellainen olla sisävevessäkin, mikäli vettä oli saatavissa.

Ennen sähkövaloa saimme lukea läksymme kynttilän tai öljylampun valossa. Navettaan ja saunaan mentiin vanari kädessä. Isommissa töissä käytettiin "petromaxia" Päreitä ei sentään enää omana kouluaikanani käytetty, mutta kylläkin soihtua ainakin sitten kun kuljettiin ylioppilaskulueina itsenäisyys- tai muissa juhlissa. Valo on tosi tärkeä pimeänä vuodenaikana. Ja varsinkin valojen kulminaatio on sitten jouluna. Kun adventti tulee, sytyvät tuhannet tuikut kaduille ja taloihin luomaan tulevan joulun tunnelmaa.

Nykyisin ei taitaisi tulla enää toimeen ilman sähkövaloa. Yleensäkin sähkön hetkellinenkin sammuminen luonnon katastrofien vuoksi saa aikaan kaaosta kaikkialla. Sähkökatkos vaikuttaa sairaaloissa jopa vaaratilanteita, hissit pysähtyvät ja tietokoneet jumittavat tiedot pankeissa ja muuallakin. Sähköjen sammuminen lisää jopa rikol-

lisuutta, varsinkin omaisuuteen kohdistuvia rikoksia. Ja jos pimeässä yrittää tehdä töitä, käy niin kuin sananlasku sanoo: "Valkeus nauraa pimeyden töitä". Entäs sitten, jos ajaa autoa ilman valoa!

Taivaallinen Isämme on keksinyt ensimmäiset ja tärkeimmät valomme. Auringon kirkkautta ei voita mikään. Kuukin on ihan hyvä apu öiseen aikaan. Tähdet tuovat iloa. Sitten Jumala on vielä antanut meille järjen valon. Sen haluamme säilyvän elämämme loppuun asti. Sen avulla selviää monista ongelmatilanteista. Omantunnon valo auttaa erottamaan oikean ja väärän. Entäs Pyhä Henki. Jos Jumala antaa sen meille, näemme pimeän maailman keskellä esim. rakkauden kohteita ja osaamme auttaa pimeässä vaeltavia valon lähteille. Sen avulla itsekkin pääsemme kerran perille taivaan kirkkauteen.

Psalmin kirjoittaja ihastelee: "Vaikka minä istuisin pimeässä, olet Sinä minun elämäni valkeus". Tunnelissa istu-jakin tarvitsee valon tunnelin päähän jaksakseen odottaa tilanteen paranemista. Esim. pitkä sairaus on ikään kuin tunnelissa olemista. Saattaa joutua pelon valtaan. Daavid kirjoittaa tutussa psalmissa: "Vaikka minä vaeltais pimeässä laaksossa, en minä pelkäisi mitään pahaa, sillä Sinä olet minun kanssani." Pyhä Kolmiyhteinen Isämme ja Hänen enkelinsä takaavat meille turvallisen elämän täällä ja tulevasa. Johannes kirjoittaa: "Jos me valossa vaellamme, niin kuin Jumala on valkeudessa, niin meillä on yhteys keskenämme ja Jeesuksen Kristuksen, Hänen Poikansa veri puhdistaa meidät kaikesta pahasta". Pimeys katoaa ja todellinen valkeus koittaa; ainakin sydämessä -- olkoon sitten kesä tai syys luonnossa!

Valon voittoa odotellessa
Valma Luukka

Rakas äitini, mummimme,
isomummimme

Hilja Tyyne KARVONEN

o.s. Salmela

s. 7.11.1920 Koivistolla
k. 23.9.2007 Porvoossa

*Lähdit niin hiljaa
että aamu vain kuuli.
Sylissään matkaan sinut kantoi tuuli.
Mutt' sydämiimme läpi elämän
jäitit muiston lämpimän.*

Kiittäen ja muistaen
Sirpa ja Teuvo
Tiia, Tony, Topi, Elsa, Eve ja Emma
Pauliina ja Valtsu
Pekka, Irmeli ja Vili
Liisa ja Sami
Marja ja Juha
Terhi ja Ville
Sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu 20.10.2007 Porvoossa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Maria Lahja Peippo os. Hilska

s. 19.09.1919 Koiviston
Härkälässä
k. 30.09.2007 Haminassa

*Kun pitkän elämän elää saa,
voi rauhassa nukahtaa.
Kun kaikki on valmista,
tehty työ,
on edessä rauhaisa yö.*

Siunattu sukulaisten ja
ystävien läsnäollessa.
Kiitos osanotosta

Rakkaamme

Sisko Kyllikki Koho

s. 5.2.1920 Koiviston Saarenpäässä
k. 11.9.2007 Helsinki

Kiittäen ja kaivaten
Teppo, Maija ja Juuso
Jutta ja Stan perheineen
muut sukulaiset ja ystävät

*Hiljaa tarttui käsi Herran
käteen väsyneen
hiljaa siirtyi sielu
lepoon iäiseen*

Siunaus toimitettu läheisten
ja tuttavien läsnäollessa
Lämmin kiitos osanotoista.

KOIVISTON viesti

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti

Ilmestyy kerran kuukaudessa,
kuun 25. päivänä.

Lehteen tarkoitettujen ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopulla.

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.

Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.

Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.

Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm
Lasten kuvalliset onnittelet 6e/kpl

Aineisto mieluiten digitaalisena:
studio@salokanneltoivonen.fi

Muussa tapauksessa paperikopiot ja/tai disketti tai CD-levy sekä valokuvat postitetaan osoitteeseen:

**Studio Salokannel & Toivonen,
Koiviston Viesti** p. 03 7824 553
Päijänteentkatu 11, 15140 Lahti.

Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteeseen.

Tilaukset, osoite- ym. muutokset aina kirjallisena edellämainittuun osoitteeseen. Laita korttiin postitusosoite ja laskutusosoite, mikäli ne eivät ole samat. Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 20e, sisältää vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 5e. Lehdessä julkaisemattomia artikkeleita ja kirjoituksia tullaan julkaisemaan seuran nettisivuilla www.koivistolaiset.net

Jäsenlehdessä postituksesta pohjoismaihin +2e/vuosi, eurooppaan +7 e/vuosi muualle maailmaan +12 e/vuosi Pankkiyht. Nordea Lahti 109130-305880

Päätoimittaja
Riikka Salokannel, 0400 94 96 95
Toimittajat
Ina Ruokolainen ja Anders Mård
Kuvatoimitus ja taitto
Rami Toivonen, 0400 780 398

Äidin muistolle

Heinäkuun 26. päivänä 2007 tuli rakkaan äitini Siiri Leskisen päivien määrä tässä ajassa täyteen. Keväällä havaittuun vaikeaan sairauteen ei riittänyt tämän maailman tieto. Kesän päätteeksi meille lapsille ei jäänyt enää muuta kuin saattaa kultainen äitimme lempeään lepoon.

Äitini Siiri Annikki Leskinen syntyi Rautasella Närjänjärven rannalla 7.8.1927. Äitini oli syntymään Hoikkala ja kovastikin ylpeä nimestään. Hänen isänsä Väinö Hoikkala oli syntynyt Makslahden Hoikkalan kylässä v. 1900 ja tullut vävyksi äitini äidin Laina o.s. Sepän (s. 1903) kotitalalle. Lapsuuden polkuja äitini kanssa tallasi isovelji Aaro (s. 1925).

Äitini lapsuus oli onnellista aikaa turvallisen isän huomassa. Isä oli ylpeä terävästä tyttärestään ja puheli "ootahan ko tyttö joutuu". Onnellinen lapsuus ja luonteenlujuus loivat vankan pohjan elämän taakkojen kantamiseen. Ja kannettavaa tuli – paljon.

Äitini lapsuus päättyi siihen suureen katastrofiin, joka muutti karjalaisen heimon elämän. Äitini evakkotie kulki kotikylästä linja-autolla Kurkelaan ja edelleen Kuhmoisiin. Sieltä proomulla Ylämaalle ja edelleen Kuhmoisiin. Sieltä äitini piti 12-vuotiaana kohdata pahin paikka, joka hänen elämässään oli vastaan tuleva: isä Väinö Hoikkala oli kaatunut 6.3.1940 Säkkijärven Vilaniemessä. Äidilleni jäi kova isän ikävä, jota hän itki 40 vuotta. Säkkijärven polkka ei ollut hänelle iloinen tanssi.

Evakkotie jatkui keväällä -40 Orimattilan Mallusjoelle, jossa äitini kävi kansakoulun viimeisen luokan. Piikkiön kautta käsitöitä rakastava koulutyttö pääsi oppiin Kausalaan Konttilan kiertävään naiskotiteollisuuskouluun. Mallusjoella minä sain vielä edellisenä kesänä, matkallamme viimeisille yhteisille Koivisto-juhlille Karhulaan, kulkea yhdessä äitini kanssa hänen lapsuutensa evakkomaisemissa, joissa pieni sotaorpotyttö kerran aloitteli elämäänsä.

Keväällä -42 perhe pääsi palaamaan takaisin kotiin Rautaselle. Lopullinen lähtö -44 laski jälleen paljon tuoloin 16-vuotiaan tytön harteille. Äitini piti käydä yksin ohjastamaan evakkokuormaa Rautaselta Luumäelle saakka. Kärriä veti tamma, jonka 2-vuotias orivarsa oli kiinnitetty kärriä perään.

tulemaan kohti. "Ei tietäntä näkeekö huomista päivää" ja "se oli taistelua elämästä ja kuolemasta", äiti aina sanoi. Härkävaunu toi äitini ja isoäitini Luumäeltä Perniöön, josta tuli uusi kotipaikka. Perässä tuli tieto vielä yhdestä menetyksestä: Aaro-veli oli kaatunut Saarenpään linnan tykin täysosumassa Siirin päivänä 1944.

Perniössä äitini tapasi Pekka Leskisen, evakon Uudenkirkon Makulan kylästä. Heidät vihittiin v. -51 ja karjalainen koti perustettiin Perniöön Haarlan kartanosta lohkotulle asutustilalle. Meitä lapsia syntyi viisi: Sirpa -51, Jari-Pekka -53, Jouni -55, Juha -56 ja Virpi -65.

Elämän täytti työ ja työtä äitini rakasti. Työuransa hän oli aloittanut Perniön Osuusliikkeessä jo kohta sodan jälkeen ja sotaorpona käynyt valtion kustantama-

– Puheenjohtajalt' iteltää –

Saavuini hirvimetsältä ja kirjoitin puheenjohtajan palstaa, kun tuli tieto, että Kimi Räikkönen on voittanut Formula 1:n maailmanmestaruuden. Tuntui tosi hyvältä, kun muisti ne vaikeudet, joita Kimillä oli ollut aiemmissa kilpailuissa. Miten viisi miljoonainen kansa pystyy tuottamaan kolme maailmanmestaria arvostetuimpaan autokilpailuun.

Ajatus siirtyi siihen, miten karjalaiset ja myös useat koivistolaiset ovat nousseet merkittäviin asemiin tynkä-Suomessa. Sanotaan, että vähemmistöt ovat enemmistön rikkaus. Tämä pätee suomalaisuuteen Euroopassa ja maailmassa ja karjalaisuuteen Suomessa.

Entä kuinka kävi hirvimetsällä? Tänään sain raitista ilmaa ja neljän peuran ohijuoksua. Viime viikolla yksinäinen hirvilehmä juoksi väärään paikkaan ja lakkasi olemasta uhka ihmisten hengelle maanteilla.

Alue, jolla metsästä, on Mustialan yhteismetsä Tammelassa. Yhteismetsä muodostettiin pääosin Kurkijoelta kotoisin oleville karjalaisille. Tällä haavaa suurin osa on jo toisen polven kurkijokelaisia. Heidät asutettiin suurelta osin Loimaalle. Lopputulos on sellainen, että Varsinais-Suomessa asuvat evakko-karjalaiset käyvät metsällä kanta-Hämeessä Tammelassa. Tulee mieleen keskiaikaiset pyyntialueet kaukana kotisedulta.

Toivotan kuumia piippuja kaikille koivistolaisille metsästäjille!

Jarmo Ratia

Rakas, rakas Äitimme ja kultainen Mummimme

Siiri Annikki Leskinen

o.s. Hoikkala

s. 7.8.1927 Rautasella
k. 26.7.2007 kotonaan Perniössä

*Hiljennyt on Äidin sydän kallis,
sammunut on katse hyvä,
lepää käsi apuun aina valmis,
jää meille suru suuri ja syvä.
Nyt kukkasin kummulles
tuomme kiitoksen kauneimman,
kun nöyrin mielin ja kynnäsilmin
saatamme Äitimme rakkaimman.
Levon lempeän Sulle suokoon taivas ja maa.
Äiti parhain olit Sä meille.*

Äitiä ja Mummia kiitollisuudella ikävöiden
Sirpa, Altti, Janne, Jussi ja Kimi
Jari-Pekka, Marja ja Outi
Jaakko ja Heidi

Jouni, Marketta, Sanna, Sara, Tomas ja Jens
Juha, Leena, Mikko ja Kaisa
Virpi, Timo, Pekka ja Johanna
sukulaiset ja ystävät

*Mummi, Sinun sylissäsi oli hyvä olla.
Janne, Jaakko, Jussi, Outi, Kimi, Sanna, Mikko,
Kaisa, Sara, Tomas, Jens, Pekka ja Johanna*

"Mummi on minulle kaikkein hyvein."
Mummin oma kultanupukka Johanna keväällä 2007

Äitimme on siunattu läheisten läsnä ollessa 25.8.2007.
Lämmin kiitos osanotosta.

Kolmessa polvessa viimeisillä yhteisillä Koivisto-juhlilla Karhulassa 23.7.2006. Siiri Leskinen yhdessä tyttärensä Virpi Huhtasen ja lapsenlapsiensa Johanna ja Pekka Huhtasen kanssa.

Vierellä kipitteli 2-kuukautinen orivarsa. Äitini eksyi lehmien kanssa matkanneesta äidistään ja jäi jälkeen muista koivistolaisista, koska pieni varsa ei jaksanut pitkää matkaa kerralla. Viipurin liepeillä käydyn ilmataistelun aikana äitini roikkui hermostuneen hevosen valjaissa odottaen, lähtekö pommi

na kauppakoulun Turussa 1946-48. Vuonna -57 alkoi yli 30-vuotinen ura Perniön Osuuspankissa, joka oli hyvä työpaikka ystävälliselle ja ihmisten parissa viihtyvälle ihmiselle.

Työsarkaa riitti myös kotona pienviljelystilalla. Ajan myötä päivittäiset navettatyöt aamuin illoin ja

perheestä huolehtiminen päivätyön lisäksi jäivät äitini vastuulle. Elämän henkinen taakka äitini harteilla. Uusi oma koti kirkonkylässä helppotti 70-luvulta lähtien paljon työtä tehneen ihmisen elämää. Työteliäät kädet eivät osanneet olla kuitenkaan paikallaan: mattoja, ryijyjä, liinoja ja poppanoita syntyi satoja metrejä taitavissa käsissä nuoruuden kankaiden ja kudontatöiden jatkoksi. Uudelleen löytyneen nuoruuden ystävän seurassa eläkepäivät tuntuivat hyviltä.

Äitini oli aina sielukas koivistolainen. Hän oli Perniön ja ympäristön Koivisto-kerhon pitkäaikainen rahastonhoitaja. 60-vuotisjuhlillaan hän liikuttui Koivisto-Kerhon ryhmittäessä onnittelulauluun, sillä koivistolaiset tuntuivat omalta sakilta. Ensimmäisellä lukuisista kotiseutumatoista mikään ei voinut hidastaa askelta, kun tuttu tienhaara Rautasen Syrjällä löytyi. Koivisto-juhlit olivat "kesän kohokohta". Rakkautensa

Koivistoon ja omiin juuriin sa hän siirsi myös meihin lapsiin. Minulle äitini teki koivistolaisuudesta oman asian. Rautasen kylän väki otti minutkin omakseen ja seurasin äitini jalanjälkiä kylätoimikunnan sihteeriksi. Järjestetyössä johtokunnassa ja työvaliokunnassa tunnen vahvaa yhteyttä koivistolaisiin juuriini, äitiini.

Äitini oli vahva ja ahkera ihminen. Hän oli todellinen karjalainen tekijänainen, joka teki raskasta työtä valittamatta ja sai aikaan paljon itseään korostamatta. Äitini jäi maailmaan yksin mutta kulki läpi harmaan kiven viiden lapsen ja 13 lapsenlapsen kantäädiksi. Hänen viimeinen taakkansa oli tietää joutuvansa luopumaan elämästä, jota olisi vielä ollut vahva halu elää. Kädet paljon uurastaneet sylissäni häipyi äitini elämän liekki, hän sai hohtavan valkeat siivet selkäänsä ja ne nostivat hänet niiden joukkoon, jotka ansaitsevat kauneimman kiitoksen ja suurimman kunnioituksen.

Lapseis Virpi Huhtanen

Suomen Koivisto-Seura r.y.
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liittyvää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Jarmo Ratia
Museokatu 24 A 20, 00100 Helsinki
puh. 09-447 748, 040-745 2627

Varapuheenjohtaja, Juha-Veikko Kurki
Koivistontie 2 C, 02140 Espoo
puh. 09-541 6751, 0400-601 838

Sihteeri, Marja-Leena Montonen
Susisuontie 36, 06200 Porvoo
puh. 019-668 811, 040-500 5026

Taloudenh. Karjalan Tiilikeskus/Vitikainen
Ratakatu 47, 53100 Lranta p. 05-5448850

Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Pertontie 11, 48410 Kotka
puh. 05-228 5621

Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj.
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 09-455 0501

Jälkipolvitoimikunta, Hanna Silfver pj.
Kalastajantie 7, 20780 Kaarina
puh. 02-243 2940

Hallituksen muut jäsenet:
Raimo Kyytsönen, Mäntsälä. 019-6872845
varalla Hannu Veijalainen, Lahti

Eero Ahtikari, Piikkiö. 050-525 5174
varalla Airi Saarinen, Turku

Risto Kitula, Perniö. 02-735 4328
varalla Ahti Kaukiainen, Salo

Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752
varalla Pertti Hämäläinen, Espoo

Virpi Huhtanen, Espoo. 0440-501 806
varalla Risto Kaukiainen

Hanna Silfver, Kaarina. 02-243 2940
varalla Tuula Koppinen, Espoo

Tuula Raukola, Kotka. 044-522 8098
varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:

Hallituksen pj. Sirpa Taskinen
Intiankatu 11, 00560 Helsinki
puh. 09-797 011

Säätiön asiamies Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo
puh. 040-583 5397

koivisto-saatio@kolumbus.fi

Viipurin tyttö, lauluja karjalaisuudesta

Sotien, karjalaisuuden ja suomalaisuuden tunnot ovat pinnassa, kun Laulustudio Kaj Chydenius esittää Viipurin tyttö -konsertin 18.11. Lappeenrannan kaupunginteatterissa ja 2.12. lahtelaisessa Teatteri Vanha Jukossa. Runosäkeitä on poimittu mm. Kiannolta, Mustapäältä, Viljaselta, Sarkialta, Turtiaiselta ja Sinervolta. Chydeniuksen sävellykset ovat pääosin 1990- ja 2000-luvulta, mutta joukossa on muutama teos myös aiemmilta vuosikymmeniltä.

Konsertti on saanut nimensä Ilpo Tiihosen runosta Viipurin tyttö, jonka Chydenius sävelsi 1990-luvun puolivälissä runoilijan käsikirjoittamaan Laulu Otavasta -näytelmään. Haikeat Monreposmuistot ovat yksi puoli siitä suomalaisuudesta, jota säveltäjä on tutkinut myös aiemmissa tuotannoissa.

– Tein viime talvena Vanhaan Jukoon Isänmaa-konsertin, jossa esitimme sotien ja niiden välisen ajan runoutta, myös luokkasodasta molemmilta puolista. Tässä konsertissa halusin tutkia omaa maata, evakkoutta ja karjalaisuutta sekä sotienjälkeistä Suomea lisää. Ideana on tuoda useita näkökulmia suomalaisuuteen, Chydenius kertoo.

Evakkous ja kaipuu

Konsertin ensimmäisessä osassa karjalaisuutta muiden heimojen keskellä edustaa Mikko Uotisen Karjala-laulu. Sota-aikaan keskittyvissä lauluissa kuullaan mm. P. Mustapään teksti Juomalaulu, Lauri Siparin jatkosotaan lähtevän sotilaan laulu sekä Elvi Sinervon vankilassa kirjoittama Natalia.

Kadotetusta Karjalasta Chydeniusta ovat innostaneet sävel-

tämään Eeva-Liisa Mannerin Viipurista kertova Kadotetulle, Anna-Maija Raittilan Kesäkuun Nocturno 1944 ja Eila Kivikk'ahon Laatokka-aiheinen Nocturno.

Sotienjälkeisessä Suomessa olivat vallalla sekä menneen kaipuu että uudet ongelmat. Eeva Kilven tekstin Chydenius on valinnut kertomaan elämänikäisestä evakkoudesta, Lauri Viljasen puolestaan sotilaiden uhrauksista. Työttömyyden, siirtolaisuuden ja siirtotyöläisyyden tulkkeja ovat mm. Arvo Turtiainen, Lauri Sipari ja muutamat kansainväliset nimet.

Chydenius on jo 1960-luvulta säveltänyt lauluja ja muuta musiikkia pääasiassa teatterille ja oopperalle. Yhteistyö lahtelaisen Teatteri Vanhan Jukon ympärille ryhmittyneiden laulajien kanssa on kestänyt toistakymmentä vuotta.

Lappeenrannassa ja Lahdessa kuullaan säveltäjän luottolaulajia eri puolilta Suomea. Lavalle astuvat Ritva Sorvali, Taru Nyman, Sanna Kemppainen, Sara Holopainen, Kai Hyttinen, Kalle Chydenius ja Lauri Majjala. Säveltäjä itse juontaa ja säestää.

– Tärkeintä näissä ihmisissä

on se, että he ovat hyviä laulajia. Mutta olen myös iloinen siitä, että he ovat eri ikäisiä ja saavat siten monenlaisia tunteita irti lauluista, säveltäjä kertoo.

Sopii Lappeenrantaan

Lappeenranta on luonteva ensi-ilta-aiheinen paikalla tänäkertaiselle konsertille juuri karjalaisuuden takia. Lappeenrannan kaupunginteatterin johtaja Jari Juutinen on tyytyväinen konsertin ennakkokysyntään.

– Chydeniuksella on Suomessa laaja yleisö, ja selvästi hän kiin-

nostaa myös täällä. Lisäksi teema sopii hienosti eteläkarjalaiselle yleisölle.

Juutinen on tehnyt yhteistyötä Chydeniuksen kanssa jo Vanhassa Jukossa ja tietää hänen monipuolisuutensa.

– Tunnettujen laulujen ohella säveltäjällä on mielettömästi sellaista tuotantoa, jota ei ole levitetty. Sitä voi kuulla vain konserteissa, joita toivottavasti pääsemme järjestämään myös jatkossa Lappeenrannassa.

Ina Ruokolainen

Viipurin tyttö –konsertti 18.11. Lappeenrannan kaupunginteatterissa ja 2.12. Lahdessa teatteri Vanhassa Jukossa. Lisätiedot ja liput (05) 616 2290 ja (03) 7520 585

Kaipiaisen suvun serkkujen kokous kesällä 2007

Koiviston Rautasen kylästä kotoisin olleiden

Kaipiainen (Hilda Suurhasko, Lyyli Kyytsönen, Saimi Puonti, Ida Sorvali, Konsta Kaipainen, Hugo Kaipainen) lapset tapasivat toisensa serkkujen kokouksessa Mäntsälässä 16.6.2007. Epävakin sääkin kirkastui tapauksen kunniaksi aurinkoiseksi ja lämpimäksi.

Neljästatoista elossa olevasta serkusta mukaan ehti kolmetoista – koko serkusparvesta kaksi on jo nukkunut pois. Tapaamisessa päivitettiin sekä sukutietoja että nykyisiä kuulumisia ja katseltiin vanhoja valokuvia sekä video matkalta suvun alkujuurille. Karjalaiseen tyyliin tarinaa riitti ja juttu lensi. Täytynee ottaa uusiksi!

Kaipiaisen suvun serkut vasemmalta oikealle: Marjatta Hagrén (Kaipiainen), Martti Kaipainen, Jorma Suurhasko, Kaisu Tulkki (Kaipiainen), Unto Suurhasko, Helka Nenonen (Kaipiainen), Sirkka Kaukiainen (Puonti), Airi Kirkkala (Puonti), Heimo Kaipainen, Liisa Karhu (Suurhasko), Kerttu Virjonen (Suurhasko), Pirkko Piela (Kyytsönen) ja Raimo Kyytsönen. Kuvasta puuttuu Leo Kyytsönen.

Etelä-Suomen Merikalastajain Liiton juuret ovat Koivistolla

Tänä vuonna 75-vuotista taivaltaan juhlivan Etelä-Suomen Merikalastajain liiton juuret ovat entisen Viipurin läänin rannoilla ja saarissa, alueella joka aikoinaan muodosti maamme ehkä tärkeimmän merikalastusalueen ja joka tunnettiin erityisesti silakan talviverkkokalastuksen keskuksena.

Ennen sotia liiton, silloiselta nimeltään Viipurin läänin Merikalastajain Liitto, kotipaikka oli virallisesti Viipuri, mutta käytännössä sitä johdettiin Koivistolta, jossa sen toimisto sijaitsi. Koivistolla oli aikanaan perustettu myös maamme ensimmäinen kalastajainseura.

Kun pääosa liiton jäsenistä, Kannaksen ja ulkosaarten ammattikalastajat, sotien seurauksensa joutui jättämään kotinsa ja myös entiset kalavetensä, vaihtui samalla liiton kotipaikka kuin nimikin. Koivistolta siirryttiin Kotkaan ja toiminta jatkui Etelä-Suomen Merikalastajain Liiton nimellä.

Kalastajaseurat käynnistyvät

1900-luvun alku oli monipuolisen yhteiskunnallisen heräämisen aikaa. Nuorisoseuraliike pyrki kehittämään kansan henkisiä harrastuksia. Syntyi osuuskappoja ja muita jäsentensä taloudellisen aseman parantamista mahdollistavia yhteisliittymiä. Ammattiyhdistysliike kokosi joukkoja lippujensa taa.

Myös ammattikalastajat oivalsivat yhteistyön merkityksen oman ammatin ja elinolosuhteiden kohentamisessa. Yhteistyössä nähtiin myös mahdollisuus riskien hallintaan. Tältä pohjalta perustettiin Koiviston Humaljoella vuonna 1903 kalastajain avustusseura ja vuonna 1909 vastaava seura Saarenpään. Niiden pääasiällisenä tehtävänä oli ylläpitää merellä hätään joutuneiden kalastajien pelastusasemia.

Seuraavina vuosina samankaltaisia seuroja perustettiin kaikkialle itäisen Suomen rannikkopitäjiin sekä saarille. Pelastusasemien hoidon ohella seurojen toimiala laajeni kalastajien yhteisten hankintojen hoitoon, kalasaaliiden markkinointiin ja kaikenpuoliseen yhteiseen edunvalvontaan. Avustusseuroista kehittyi kalastajainseuroja. Yksittäisinä toimijoina niillä ei kuitenkaan ollut tarvittavaa painoarvoa eikä laajempia vaikutusmahdollisuuksia.

Ensimmäinen yritys kalastajaseurojen kattavan yhteistoiminnan saralla tapahtui maaliskuussa 1911. Tuolloin perustettiin paikallisten kalastajaseurojen keskuselin, Suomenlahden itäosan kalastajain avustusseura. Tämän

keskusjärjestön toiminta taantui maailmansodan aikana, eikä sillä enää itsenäisyyden ensimmäisinä vuosina ollut käytännön roolia kalastajain etujärjestönä. Seura lopetti toimintansa vuonna 1924.

Seuraava yritys oli vuonna 1923 perustettu Suomen Kalastusjärjestöjen Keskusliitto. Uuden liiton kotipaikka oli Kotka, komeasta nimestään huolimatta se oli kohtuullisen merkityksetön ja saavutuksiltaan vähäinen. Ilmeinen tarve todella kattavan maakunnallisen, vahvan ja arvostetun kalastajajärjestön perustamiseen kyti jatkuvasti.

Keskusjärjestön perustaminen

Silloisen Maataloushallituksen aloitteesta järjestettiin Viipurissa 22. päivänä huhtikuuta 1932 kokous, jossa olivat edustettuina Rajaseudun, Inon, Karjalais-Lautarannan, Muurilan, Seivästön, Saarenpään, Partiala-Vanhankylän, Tiurinsaaren, Orslahden, Paation, Huovarin ja Haapasaaren kalastajaseurat. Ilman valtakirjaa, eräänlaisina tarkkailijoina, paikalla olivat myös Lavansaaren ja Muhulahden seurojen edustajat. Kokous päätti yksimielisesti perustaa ammatillista neuvontatyötä suorittavan kalastajien maakunnallisen keskusjärjestön, Viipurin läänin Merikalastajain Liitto ry:n. Uuden liiton perustamisaloitteen tulo Maataloushallituksen taholta takasi sille heti valtionavun, joka oli kaiken toiminnan elinehto. Tuoreen liiton ensimmäiseksi toimihenkilöksi valittiin Virolahden Kalastajakoulun käynyt maatalousteknikko A.F. Aalberg, joka neuvon, sihteerin ja toiminnanjohtajan titeileillä siten johtikin järjestöä nelisenkymmentä vuotta.

Liiton sääntöjen mukaan sen tarkoituksena oli alueensa kalastajaväestön taloudellisen aseman ja toimeentulon parantaminen ja sen henkisten harrastusten kehittäminen. Näiden tarkoituksien toteuttamiskeinoina lueteltiin mm. neuvontatyö, opintokurssit, ammattikirjallisuuden julkaiseminen, näyttelyt ja kilpailut sekä joukko välttämättömiä käytännön tehtäviä. Näitä olivat kalatuotteiden tukku ja vähittäiskaupan organisointi, tavaroitten ja tarvikkeiden yhteishan-

kinnat jäsenille, pelastustoiminnan ja kalastusvakuutusten sekä muiden väestön ja kalastuksessa käytettävien kaluston turvallisuutta edistävien toimenpiteiden toteutus.

Tavoitteet olivat monipuoliset ja kovat, työtä oli tehtävä paljon jotta tuloksia syntyisi ja niitä syntyi. Tuloksellisuudesta kertoo osaltaan myös Liiton jäsenkunnan kehitys, perustajina oli 12 kalastajaseuraa, vuonna 1939 jäsenseuroja oli 35 ja niissä jäseninä kaikkiaan 1970 kalastajaa.

Kehittyvä kalakauppa

Paljolti juuri Merikalastajain Liiton ponnistelujen ansiosta Kannaksen rannikkopitäjien ja ulkosaarten kalakauppa saatiin 1930-luvulla elpymään siitä aallonpohjasta, johon Venäjän kaupan päättyminen Tarton rauhan jälkeen oli sen ajanut. Ennen ensimmäistä maailmansotaa oli maamme kalanvienti, jonka kokonaismäärä oli tuolloin noin 9,3 miljoonaa kiloa vuodessa, suuntautunut 94 prosenttisesti Venäjälle. Kun tämä taloudellisesti erittäin kannattava kauppa ja siihen läheisesti liittynyt rannikkorahtiliikenne tyrehtyi, romahti samalla kalan hintataso kotimaassa ja sen seurauksena myös kalastajaväestön elintaso.

Korvaavina toimenpiteinä onnistuttiin ulkosaarten tuottama suolasilakka myymään lähinnä vientitukien avulla Viron markkinoille ja kalastajien oma Viipurissa 1938 käynnistynyt kaupallinen yritys Kalaosuuskunta rl. sai vakiinnutettua kotimaan markkinat. Huomattava merkitys oli myös suolasilakan yhteismyynnin aloittamisella mm. puolustusvoimille ja vankiloille. Saatiinpa uutena aluevaltauksena suolakalanvienti jopa USA:aan aloitettua, senkin katkaisi sitten sodan syttyminen.

Koulutusta ja valistusta

Liiton toteuttama jäsenistön koulutustoiminta oli vilkasta. Erilaisia kursseja ja luentotilaisuuksia järjestettiin jopa kymmeniä vuosittain. Valistustoimintaa, joka sisälsi myös markkinointiponnisteluja, kohdistettiin laajalti myös kuluttajille. Kalan käyttöä opastavia näyttelyitä järjestettiin vuosittain mm. markkinoiden yhteydessä ja kalan sekä kalatuotteiden arvostusta lisääviä laatukilpailuja pidettiin jopa useita vuodessa. Esim. perinteikäs jo 1930-luvulla käynnistetty Helsingin silakkamarkkinoilla tapahtuva kalajalosteiden arvostelu ja parhaiden tuotteiden palkitseminen jatkuu yhä tänäänkin.

A. F. Aalberg toimi Viipurin läänin Merikalastajain liiton toiminnanjohtajana sen perustamisesta 1932 aina vuoteen 1974.

Kalastajaseurojen pelastusasemille hankittiin 1930-luvulla moottorikäyttöisiä pelastusvenettä aiempia soudettavia ja purjeventeitä korvaamaan.

Koivistolaisia kalastajia talvunuotta vetämässä.

Liiton julkaisu-toiminta oli vilkasta. Vuosittain ilmestyi opaskirjia mm. kalan käsittelystä, suolaamisesta ja savustamisesta. Vuonna 1936 ryhdyttiin julkaisemaan kuukausittain ilmestyvää kalatalousammattilehteä, Kalamiehen viestiä. Lehden levikki oli noin 2 000 vuosikertaa ja taloudellisesti se oli liitolle tuottoisa.

Pelastustoiminta

Talvikalastusta harjoitti ulkojäällä parhain vuosina jopa 3 000 kalastajaa. On selvää, että tämä riskialtis toiminta vaati uhrinsa. Sanomalehdet uutisoivatkin tavan takaa Suomenlahden itäosan jäällä talvikalastajia kohdanneista onnettomuuksista. Verkoja menetettiin, kalastajat jäivät eristetyiksi ajelehtiville jääautoille ja ihmishenkiäkin menetettiin. Esim. talvella 1934 Inon edustalla hukkui yöpimeässä myrskyssä ja lumipyryssä hajoavilla jääautoilla kahdeksan inolaista kalastajaa. Onneksi tällaiset tapaukset kuitenkin olivat harvinaisia poikkeuksia.

Talvikalastukseen liittyvien onnettomuuksien lieventämiseksi oli Suomenlahden itäosaan vuosikymmenten aikana rakennettu ainutlaatuinen pelastusasemaverkko. Jo 1900-luvun alussa oli Seivästöllä ja Koiviston saarilla kolme pelastusasemaa. Viipurin läänin Merikalastajain Liitto otti pelastusasemat hoitoonsa vuonna

1932 aloittaen samalla asemaverkon merkittävän laajennuksen ja kehittämisen. Talvisotaan mennessä asemia oli kaikkiaan 23, erillisiä venehuoneita 26 kpl, konevoimaisia pelastusvenettä 9 kpl ja koneettomia pelastusvenettä kaikkiaan 47 kpl, 7 tähystystornia sekä lisäksi puhelin- ja radiokalustoa.

Vuosien 1933-1939 talvukuukausina pelastettiin pelastusasemien toimesta jääautoilta kaikkiaan 1 142 ihmistä, 129 hevosta kuormineen ja noin 7 000 kalaverkkoa. Lisäksi pelastettiin monet kerrat Koivistolta ulkosaariin matkalla ollut posti.

Sota katkaisi kehityksen

Kalastuksen kannattavuuden ja kalakaupan aallonpohja sivuutettiin 1930-luvun lopulla, jolloin käännekohta parempaan oli saavutettu. Sodan katkaisivat alkaneen nousun ja evakkoon joutuneiden kalastajien oli 1940-luvun puolivälissä aloitettava jälleen alusta, uusissa olosuhteissa ja uusilla kotiseuduilla. Viipurin läänin Merikalastajain Liiton tekemä työ ei kuitenkaan ollut mennyt hukkaan. Se oli osaltaan auttanut jäseniään monin tavoin yli 1930-luvun vaikeuksien. Liitto jatkoi työtään ammattikalastajien edunvalvojana sotien aikana ja niitä seuranneina jälleenrakennuksen vuosina. Niin kuin nytkin.

Karjalan kannas on jälleen ajankohtainen

Nykyvenäläiset tuntevat Karjalan kannaksen historian huonosti. Samanaikaisesti tiedonjano on suuri. Jalkalan museossa hiljattain pidetty tieteellinen konferenssi oli ensimmäinen yritys tyydyttää tiedonjanoisia venäläisiä.

Konferenssin teema "Karjalan kannaksen rooli Pietarin historiassa" keräsi suuren joukon venäläisiä tutkijoita vanhaan Lenin-museoon Jalkalaan, muutaman kilometrin päähän Terijoesta. Konferenssin järjestäjät olivat kutsuneet tilaisuuteen myös suomalaisia luennoitsijoita, mutta valittavasti kukaan heistä ei ollut päässyt paikalle.

Ohjelmassa oli yhteensä 20 luentoa muun muassa seuraavista aiheista: keskiajan arkeologia, Alexander Nevskij, Nevanlinna, Kannaksen infrastruktuuri, ympäristö, maanviljely, käsityöläisyys, etniset näkökulmat, Käkisalmi 1941–44, Kivennavan ortodoksit sekä pietarilaiset kesäasukkaat. Konferenssin luennot kootaan myöhemmin kirjaksi.

Konferenssin avasi pietarilainen historian professori Nikolaj Barysjnikov (s. 1922), joka luennoi aiheesta "Kannaksen strateginen merkitys". Barysjnikov on tunnettu talvisotaa koskevista konservatiivisista mielipiteistään sekä kriittisestä suhtautumisestaan marsalkka Mannerheimiin.

Myös konferenssiluento tarjosi joukon kiistanalaisia mielipiteitä.

Kiistelty teesit

Barysjnikovin mukaan Kannaksen kohtalon ovat aina ratkaisseet Suomen ja Venäjän turvallisuuspoliittiset suhdanteet. Se on tosiasia, joka myös tänä päivänä määrittää

Kannaksen tulevaisuuden.

– Suomalaiset historian tutkijat jättävät aina huomiotta asiakirjan, joka on päivätty 11. marraskuuta 1941 ja josta käy ilmi Suomen johtajien todellinen suhtautuminen Neuvostoliittoon, Barysjnikov totesi.

Kyseinen asiakirja on vastaus Neuvostoliiton antamaan noottiin, jossa Moskova vaati Suomen joukkoja keskeyttämään hyökkäyksensä vanhan rajan yli.

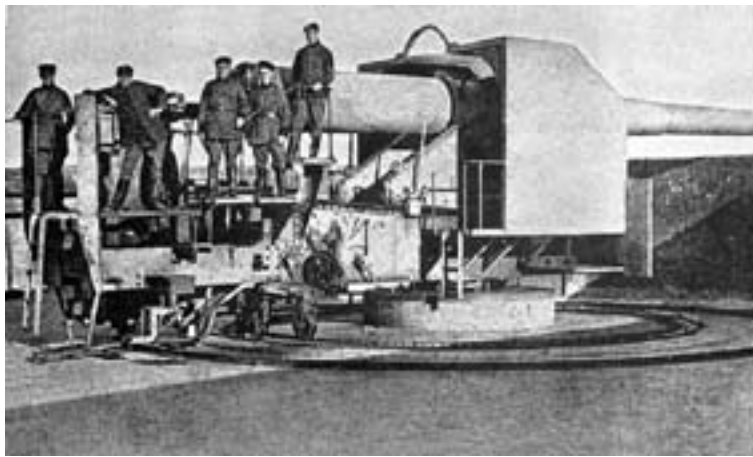
– Vastauksessaan Suomen hallitus kirjoitti, että nämä alueet olisivat voineet kuulua Suomelle jo vuonna 1939, jos maalla olisi ollut riittävästi voimia vallata ne, Barysjnikov kertoi.

Tämän vuoksi Barysjnikovin mukaan on väärin yksipuolisesti korostaa Neuvostoliiton aggressiivista valtakunnallista, samalla kun Suomen johdon aktiivinen Suursuomi-politiikka jätetään täysin huomioimatta.

–Asiakirja paljastaa, että Helsingissä oli jo pitkään pyritty vettämään valtakunnan raja Nevaan mukailleen, Barysjnikov totesi.

Barysjnikov siteerasi myös erästä toista asiakirjaa. Kyse oli Moskovassa 14. huhtikuuta 1940 päivätystä dokumentista, josta käy ilmi, ettei Mainilan laukauksilla ollut mitään merkitystä Stalinille. Merkittävää oli varmistaa Leningradin strateginen sijainti.

Professori Barysjnikovin mukaan nykyajan poliitikkojen olisi naapuruussuhteissa syytä ottaa oppia presidentti Kekkonen mo-

lemminpuolista luottamusta koskevista teeseistä.

– Jos Suomi liittyy Natoon, Karjalan kannakselle muodostuu vakava strateginen turvallisuusongelma, Barysjnikov päätti luennon.

Saarenpään linnake

Toinen ajatuksia herättävä luento oli Pavel Petrovin pitämä "Suomen linnakkeet Koiviston saaristossa 1939–40". Petrov on Pietarissa sijaitsevan Valtion historiallis-poliittisen arkiston johtaja.

Petrov kertoi lyhyesti siitä, miten Neuvostolaivasto epäonnistui talvisodan aikana saaristoon sijoitettujen tykkien tuhoamisessa. – Koivistonsaaren tykistöllä oli ratkaiseva merkitys Kannaksella olleille Neuvostojoukoille, Petrov korosti. Tykistö viivytti tehokkaasti joukkojen yrityksiä murtautua suomalaisten linjojen läpi.

Linnake sijaitsi Saarenpäässä, ja se oli varustettu kuudella 254 mm:n tykillä sekä kahdella 152 mm:n tykillä.

Neuvostoliiton tiedustelupalvelu piti itsestään selvänä sitä, että tykit olivat samoilla paikoilla, joita venäläiset insinöörit olivat käyttä-

neet ensimmäisen maailmansodan aikana. Kun sota puhkesi, venäläisillä ei siis ollut aavistustakaan siitä, että linnake oli siirretty pois rannalta kohti saaren metsikköä. Vasta joulukuun lopussa tiedustelupalvelu päivitti tietonsa.

– Puna-armeijan hyökkäys pysähtyi 9. joulukuuta, Petrov totesi. Suuri kiitos siitä kuuluu Koiviston tykistölle. Jo seuraavana päivänä laivasto sai käskyn tuhota linnakkeen.

Venäläiset tekivät kuusi epäonnistunutta yritystä pommittaa linnake maan tasalle. Laivasto käytti

yhteensä 400 tonnia ammuksia linnakkeeseen, ja lennosto 200 tonnia. Tuloksena oli yksi ainoa tuhattu tykki, ei mitään muuta.

Saarenpään linnakkeen toiminta lakkasi vasta 23. helmikuuta 1940. Kun Puna-armeija murtautui Suomen puolustuksen läpi Kannaksella, linnakkeen komentaja päätti tuhota linnaketta mahdollisimman paljon, ennen kuin sotilaat evakuoitiin mantereelle.

Anders Mård

Jalkalan museo sijaitsee nykyisessä Iitjevossa, Terijoen ja Lintulan välisen maantien varrella. Museo on avoinna klo 10–18 kaikkina muina päivinä paitsi keskiviikkoisin. Vuoteen 1992 saakka museo kertoi Leninin seikkailuista Kannaksella. Nykyisin museo on erikoistunut Karjalan kannaksen historiaan ja sen suomalais-ugrilaiseen perinteeseen.

SÄHKÖURAKOINTI KIIKKA & KONTTILA OY

PL 19
00581 HELSINKI

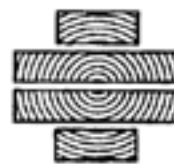
Susitie 12
00800 HELSINKI

PUH. 09-8624 2040
FAX 09-8624 2050

Karjala-myymälä Karjala-tuotteiden erikoisliike
Tilaa ilmainen kuvastomme
Puh. 05-541 4650, Kauppakatu 41, Lappeenranta
www.kareliaklubi.com — kauppa@kareliaklubi.com.

**MATKATOIMISTOPALVELUT RYHMILLE, TILAUSAJOT
PORNAINEN MATKAILU OY**
P. 019-664 7269, 0400-184 899 07170 PORNAINEN

Suomalaista puutavaraa
- tärkeintä on hyvä laatu,

HAVESA
HAMINAN VEISTOSAHA OY
HAVESA TIMBER OY

TANNTUTIE 6, 49460 HAMINA, Puh.: (05)7575 200, Fax.: (05) 7575 250
E-mail: havesa.timber@havesa.fi www.havesa.fi

Sortavalan arkkitehtuuria 1864-1939 vuoden karjalainen kirja

Karjalan Liitto on valinnut Pohjois-Karjalan ympäristökeskuksen kustantaman teoksen Sortavalan arkkitehtuuria 1864-1939 vuoden karjalaiseksi kirjaksi. Tänä vuonna ilmestyneen kirjan on toimittanut Jaana Huovinen.

Teos esittelee Sortavalassa säilynyttä suomalaista kaupunkimiljöötä. Erityisesti on kuvattu vuosien 1864-1939 rakennuskantaa. Kirjassa on runsaasti vanhaa kuva- ja piirustusaineistoa, mukana on mm. Mikkelin maakunta-arkistoon sijoitettuja rakennuspiirustuksia, jotka sodan jaloista saatiin talteen. Piirroksia on täydennetty tämän päivän valokuvilla. Laatoikan Karjalan keskuksena pidetyn Sortavalan rakennukset on saatu näin tallennettua yksien kansien väliin. Tämä on erityisen tärkeää

siksi, että monet rakennuksista ovat huonokuntoisia ja niiden kunnostaminen ja säilyminen on epävarmaa.

Pohjois-Karjalan ympäristökeskus on tehnyt arvokkaan työn hankkeissa, jotka liittyvät Sortavalan vanhan, suomalaisen rakennuskannan säilyttämiseen. Näihin EU-rahoitteisiin hankkeisiin liittyvä teos kuvaa mainiolla tavalla suomalaisen ja karjalaisille läheisen kaupunkikuvan kehitystä 1900-luvulla. Valtaosa vanhoista rakennuksista on edelleen olemassa.

Sortavalan arkkitehtuuria -kirja on kunnianosoitus suomalaiselle 1800-luvun jälkipuolen ja 1900-luvun alkupuolen arkkitehtuurille, osaltaan kirja muistuttaa lukijoita Sortavalan suomalaisesta ja karjalaisesta historiasta.

Vuoden karjalainen kirja valittiin tänä vuonna kolmatta kertaa. Aiemmin Vuoden karjalaiseksi kirjaksi on valittu Muistojen Karjala (Kilpeläinen-Pelvas, 2006) ja Evakko (Seppänen 1954, uusintapainos 2004).

Lisätietoja hankkeesta: <http://www.jns.fi/ymparistokeskus/>

Terveisin
Mervi Piipponen

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Kirjotuksi ja kuulumissii

Keraamikko Satu Seppälän
Koiviston kirkon pienoismalli

Koiviston harmaagraniitti kirkon ja kellotapulin keraaminen n. 20 cm x 20 cm x 20 cm kokoinen malli tilattavissa Koivisto-seuralta.

Kirkkon voi valaista sisältä sähkövaloin tai tuikkukynttilöin.

Koivisto-tuotteiden tilauksia ottaa vastaan Suomen Koivisto-Seura ry:n sihteeri, Marja-Leena Montonen Susisuontie 36, 06200 Porvoo.
puh. 019-668 811, 040-500 5026

RAKKAUS TEEMANA

Turun seudun Koivistolaisten ja Koiviston Senioreiden Amorellaristeilyllä 26.-27.09. Kun yhdeksänkymmentä koivistolaista valtasi laivan, niin arvata saattaa, että vilkasta puheensorinaa riitti jokaiselle kannelle. Kaukaisimmat osallistujat olivat sievinneet matkaan jo aamuviideltä, mutta aikainen herätys ei paljon jalkaa painanut eikä vilkasta kielitä hidastanut.

Jo bussimatalla heräsi keskustelu siitä, että kuka ja millainen on Koiviston Seniori. Sitäpä olikin vaikea määrittellä. Jonkun mielestä se on Koivistolla syntynyt henkilö jolla jo tällä vuosituhanella on melkoinen määrä vuosikymmeniä harteillaan ja murunen Koiviston rantojen hiekkaa varpaan välissä. Useimman mielestä se kuitenkin on henkilö, joka tuntee koivistolaisuuden, vivahderikkaan murteen, ruokakulttuurin ja monissa kolhuissa hioutuneet elintavat säilyttämisen arvoisiksi. Ja nauttii samahenkisten ystävien seurassa niitä muistella ja miettiä millä keinoin niistä edes vähäsen muiden koivistolaisten tahojen mukana voitaisiin siirtää jälkipolville.

Seniorin tunnuksiksi määriteltiin myös kohtuullinen yhdessä iloittelun ja viihtyvyyden tarve. Ja sitä toteutettiin runsain mitoin tällä risteilyllä. Ruokailun aikana toisensa löysivät lapsina yhdessä leikkineet sekä Suomenlahden ääripäissä verkkonsa mereen heittäneet kalastajat. Myös sukulaissuhteista monet kaipaivat tarkennusta kun työ oli aikanaan heitellyt sinne tänne ja sukulaisetkin hajaantuneet pitkin Suomea ja muutakin maailmaa. Seukkoja

löytyi jos ei ihan ensimmäisessä polvessa, niin ainakin kolmannessa ja neljännessä.

Selvisi, että Tukholman Karjala-kiltakin toimii paljolti Koivistolaisiin voimin. Killan sihteeri, Irja Hovi oli laivalla vastassa tuoden Killan terveiset ja osallistui risteilyohjelmaan.

Illansuussa kokoonnuttiin yhteiseen tilaisuuteen laivan kokoustiloissa. Ohjelman olivat turkulaiset järjestäneet. Ero Ahtikarin juontamina yhdessä laulettu tunnelmalliset rakkauslaulut ja runot herkistivät jokaisen mielen. Riitta Nurmi yksinlaulusaan jatkoi samaa teemaa. Kävipä Amorellan artisti, Markku Arokin meitä tervehtimässä. Ja kuinkas ollakkaan, karjalaiset juuret ne paljastuivat Markunkin alta. Isä oli Sakkolan poikii.

Ohjelmaan sisältyivät myös arpajaiset. Onnettaren suosiota yritettiin hiukan ohjailta. Kahta voittoa enempiä yhdelle henkilölle ei suotu.

Tämän ohjelmallisen tilaisuuden jälkeen jokainen sai valita miten loppuillan viettää laivan viihtyisissä tiloissa. Oikeaan paikkaan ja pöytään oli helppo suunnistaa. Kun vaan hetken kuunteli mistä päin iloisin puheensorina ja nauru kuului.

Myöhemmin illalla Senioritoimikunta kerääntyi vielä pohtimaan seuraavaa tapaamista. Päätettiin elvyttää koivistolaista piirakkakulttuuria tulevana talvena "Piirakkapitojen" merkeissä. Ensi kesän tapahtuma jäi vielä päättämättä. Se on kuitenkin varmaa, ett laivaa pittää päässä merta tai jottain suurempaa vettä hais-telemmaa.

Onnistuneesta ja viihtyisästä risteilystä suuret kiitokset Airi Saarille, joka kaikki käytännön järjestelyt oli hoitanut.

Paula Hovi

Länsikannakselaista yhteistoimintaa karjalaisuuden hyväksi Turun Kirjamessuilla 5.-7.10.2007. Mukanamme oli lisäksi Karjala-lehti.

Kuva otettu Ingertilästä Molanderin niemeltä Eistilän suuntaan noin v. 1927. Kuvassa Erkki Molander myöhemmin Ahtikari. Taustalla Eistilän Osuuskauppa ja sen takana kaupan varastorakennus sekä niiden välistä alkava kaupan laituri.

Kaupasta oikealle Pielan ulkorakennuksia ja aivan oikeassa reunassa Armas Pielan talon pääty. Kaupan varaston takana uusi kansakoulu. Vasemmalla reunassa Piisaaren eteläkärki, Soukanniemi.

Kuva on peräisin Erkki Molanderin tädin Tilda Pirosen jäämistöstä ja sen omistaa Olavi Piironen.

Eistilä, Ingertilä, Jaakkola -kyläyhdistys ottaa mielellään vastaan, suorastaan kaippaa lisää valokuvia!

Terveisiä ja hyvää syksynjatkoa,
Tuula agge

Onnitteluit' ja muistamissii'

Keväällä 2007 suoritti Puolalan lukiossa Turussa ylioppilastutkinnon LAURA GUÉRIN.

Lauran mami Kaarina Sipiläinen (os. Piela) on syntynyt Koiviston Saarenpäässä Hyttölän kylässä. Kaarinan vanhemmat olivat Johannes Piela Hyttölän kylästä ja Impi Piela (os. Lehtola, ent. Leipäsäkki) Patalan kylästä.

Tällä palstalla julkaisemme myös kuvallisia onnitteluja 6e/kuva.

Aineisto vastaanotetaan mieluiten digitaalisena, otsikolla: Koiviston viesti/onnittelut, osoitteeseen: studio@salokanneltoivonen.fi. Muussa tapauksessa disketti tai CD-levy. Valokuva osoitteeseen: Studio Salokannel & Toivonen, Päijänteenkatu 11, 15140 Lahti.

Tekstiä voit liittää mukaan tekstiä 90 kirjaimen verran.

Kuvien lähetys omalla vastuulla. Kuvat palautetaan vain jos mukana on osoitteellinen kirjekuori postimerkkeineen.

Tääl' tapahtuu

Karhulan ja ympäristön Koivistolaiset

Kerhon pikkujoulu 24. 11. 2007 klo 18.00
RAVINTOLA HOVINKOSKI
Jokirannantie 8

Sitovat ilmoittautumiset 18. 11. mennessä
Tuula p. 044-522 80 98
Eeva-Marjatta p. 285 035 tai 050-322 75 16

Mukaan iloinen mieli ja pikkupaketti !

Tervetuloa !
Johtokunta.

Karjalaisten piirakoiden leipomiskurssi

Kaikille kiinnostuneille.
Kirsti Laaksonen ja muut naistenkerholaiset opettavat.
Tule mukaan kokemaan yhdessä leipomisen ilo vaikka osaisitkin jo ja jakamaan vinkkiä muiden kanssa.

Lauantaina 17.11.2007 alkaen klo 9.00
Varaa koko päivä. Essu ja pulikka/kaulin mukaan.
Tarvikemaksu.

Turun ja ympäristön koivistolaisten kajuutassa Itäpellontie 2
Ilmoittautumiset Hanna Silfver 9.11.2007 mennessä.
puh: 02-2432940, 040-7711425

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

Vanhan ajan iltamat Turun Karjalaisten talolla lauantaina lokakuun 27. klo 17 alkaen.

Monipuolista ohjelmaa, pullakahvit, arpajaiset ja tietysti lopuksi tanssitaan Veikko Rantalan tahdittamana.

Tervetuloa viettämään mukavaa syksyistä iltaa kanssamme!
Johtokunta

PAPPILAA!

(Pakkoo, pakkoo! 5)

Koti-Karjala ko mänetetty,
välirauha Moskovas ko tehty,
päättynyt ei mei mierolaise tie;
monta murjuu koiks kutsuu saatii viel,
enneko kortteer vanhast pappilast meil löyty.

Isos pappilas ol lapsiil tillaa leikkii,
vaik ois palloo pelanneet siin saliiis,
mikä meil asuttavaks osotettii.
Kolmetoist ol huonetta, kunno keittiökkii!
Mikä nyt ol asues ja keittäes ruoki!

Kui hyvä, et mie seurasi issää ja äitti,
ko enne meitä hyö litist tänne pappilaa muuttiit!
Nyt ol kunno saunakkii, eikä mikkää rötöskä.
Hämmees seinäraoist paisto päivä saunaa sissää,
ja pimeäl kuu raoist sissää kurkki.

Johannes ol justii armeijast pääst lomaal,
ko keskel talvee ol taas tult miul aika;
sai hääkii synnytykses mukaan olla kerra.
Aina ennehä olin yksi saant mie lapsei kapaloija.
Uus laps, miu kaheksais, ol issään lempipoika.

Liia kauaha evako onni oiskii kestäant,
jos hyväks kaik ois etelleeki jäänt.
Tul sana, et taas lähetää meit muuval siirtämää,
Raksviikkii, mihi moni pere ol jo enne mänt. -

Suostuit kuiteskii meijät rauhaa jättämää.

Mut kohta alko kyliil kulkee huhu,
et kesääl tulloo kirkkoherra uus.
Papi perettä o vaimo, lapsii vissii kolme,
ja palvelijankii saaha pitää oma huone.
Pappila remontti alko, sulaneet ko ol lumet.

Piha vierustal seiso harmaa hirstupa,
siin kylkiäine, kaheksaneliöine,
tuvas leivinuuni, penkit seinävieres,
pien liitta kylkiäises, kaheksaneliöises.
Sai evakko piha toisel puolel muuttaa.

Ko suvi tul, uus Viipurist tul kirkkoherra
alko puhuu, et hää tarvitsoo mei tuppaa,
ko alkaa rippikouluu pitämää hää nuoriil.
Eiks hää sit vois kirkool seurakuntasaliil
kouluuan pitää? Sielhä sitä aikasemmikkii.

"Saatte tuvan siivota ja kylkiäiseen muuttaa
siksi ajaksi, kun kestä rippikoulu!"
"Nii pienee tillaa ei mei pere millää mahu!
Ja pienimmät ei viel kävelläkkää ossaa."
"Koulu alkaa. Mahtukaa tai olkaa mahtumatta!"

Mie siirtoväe huoltoo kirjoti, et pittäaks
miu perreinee tosiaaki tunniks, pariks
pienee kylkiäisee siirtyy papi rippikoulu vuoks
ja lattia höil pessä ja uuvestaa viel höijä peräst,
Ko pienimmäiset viel nelikonti käyvät.

Viipurin / Koiviston matka 8. - 9. 12. 2007

Pikkujoulumatka Viipuriin 8. joulukuuta.
Majoitus hotelli Drusba tai Viipuri-hotelli.

Bussi lähtee Turun linja-autoasemalta klo 5.00
Matkareitti Salo - Helsinki - Porvoo - Karhula - Hamina -
Vaalimaa.
Majoittumisen jälkeen lähtö Koivistolle, jossa pyritään ajamaan
toiveiden mukaan. Pikkujoulu illallinen varausten mukaan.
Sunnuntaina ostosaikaa.

Tiedustelut Aulis Soukka 0400 - 412 650

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

Joulujuhlaa vietetään sunnuntaina 9. 12. klo 15 alkaen Ravintola
Sinisessä Hetkessä, Ruohonpääntie 27, Turku.
Jouluisen ohjelman lisäksi nautitaan perinteinen joululounas nou-
topöydästä. Joululukkikin on tulossa, joten pieni nimetön paketti
pukinkonttiin (n.3€).

Tule nauttimaan kanssamme jouluisesta tunnelmasta.
Ilmoita tulostasi ruokailun takia 1.12. mennessä
Airi Saarinen puh. 239 0611 tai 0400-538 443.

Koivisto-tuotteet

Kassi, sininen 13€

Pöytäviiri 26€

Koivistotuotteiden tilauksia ottaa vastaan
Suomen Koivisto-Seura r.y.n Sihteeri, Marja-Leena Montonen
Susuontie 36, 06200 Porvoo. puh. 019-668 811, 040-500 5026

Ko pappi pysy uskossaa nii vahvaan,
et valmis ol meit mökist irtisanomaa,
ko vahvistust taas mie sain huollost uskol omaal,
ni vastakkai siin sit olkii meit kaks kovvaa,
melkee niiko mei poika ja jumala.

Ko rippikoulu lopult piti sit alkaa,
ja harmoonii mei tuppaa aikoi kantamaa,
mie esteli, et eihä sitä sissää meil voi tuuva,
ko lapsetkii sen vaik särkööt, kuka tietää.
Enkähä mie jouva höitä ain silmäl pitämää.

Sillo papi takant astu toine herra essii
ja koval äänel kuulutti: "Ettekö te tiedä,
että minä olen seurakunnan kanttori!"
"Olkaa työ vaik monttööri!" mie vastasi,
"Mut tänne ei teil oo mittää asjaa ennää!"

Sinä vuon sai pappi kouluua kirkkool pittää.
Mut myöhemmi, ko hää taas uuvestaa
alko ommaa tarkotuksee vaatimaa mei tuppaa
ni mie en jaksant ennää taistelemaa kanssaan
kävyä.
Mut vuos ko mänt, myö takasii päästii Karjalaa.

sunnuntai, 7. lokakuuta 2007
Martti Piela: Pappilaa!